

Guía Docente				
Datos Identificativos			2017/18	
Asignatura (*)	Enfermaría Comunitaria II		Código	750G01019
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Bernabeu Piñeiro, Francisco	Correo electrónico	francisco.bernabeu@udc.es	
Profesorado	Bernabeu Piñeiro, Francisco	Correo electrónico	francisco.bernabeu@udc.es	
	Fraga Sampedro, María Luisa		m.fraga2@udc.es	
Web	moodle.udc.es			
Descrición xeral	Asignatura dirixida a dar continuidade ao aprendido na materia enfermarea comunitaria I, levándoa a un nivel maior de profundidade e especialización. Nesta materia desenvolverase a estrutura do sistema sanitario no que acontece o traballo dos enfermeiros comunitarios, e abordaranse os principais e máis actuais retos da saúde pública e a atención primaria en pos de unha atención comunitaria baseada no empoderamento persoal e comunitario onde sexan os propios cidadáns os que lideren o futuro dos coidados que queren recibir no ámbito da comunidade.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A26	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, a familia e comunidade.
A27	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional desenvolverá nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
A28	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
A29	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade.
A30	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos.
A33	Educación, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B18	Desenvolver a capacidade de liderado.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Descibir o concepto, fundamentos e desenvolvemento da atención primaria de saúde	A26	B1 B3 B8	C1 C7
Definir o concepto de traballo no equipo de saúde, os principios que o determinan e identificando o rol da enfermeira/o comunitaria.	A27	B1 B3 B6 B11 B12 B13 B18 B22	C1 C4 C6 C7 C10 C11
Identificar as necesidades de coidado da persoa, grupos e comunidades	A28 A29 A30 A33	B1 B6 B11 B16	C1 C4 C6 C10
Identificar problemas de saúde (diagnósticos de enfermaría e/o complicacións potenciais) na persoa, grupos e comunidades	A28 A29 A30 A33	B1 B3 B8 B11 B13 B18 B20 B24	C1 C4 C6
Planificar coidados de enfermaría para os problemas de saúde das persoas, grupos y comunidades	A28 A29 A30 A33	B3 B6 B8 B11 B12 B13 B16 B20 B24	C1 C4 C6 C7 C10 C12

Identificar e desenvolver as diferentes fases dos programas de prevención, promoción e educación para a saúde	A26	B1	C1
	A27	B3	C4
	A28	B6	C6
	A29	B8	C7
	A30	B12	C11
	A33	B13	C12
		B16	
		B20	
		B22	
		B24	

Contidos	
Temas	Subtemas
Atención Primaria de saúde e saúde comunitaria	Tema 1. Atención Primaria de Saúde. 1.1. O sistema sanitario español. Organización, prestacións e actividades. 1.2. Dende Alma Ata ata os nosos días. 1.3. A atención primaria de saúde. 1.5. O modelo APOC: atención primaria centrada na comunidade 1.6. O modelo biopsicosocial de Engel: a desmedicalización dos ?problemas da vida?. 1.7. O modelo de atención centrada no paciente de McWhinney e a contextualización. 1.8. A orientación salutoxénica da atención primaria. Do modelo dos determinantes da saúde ao modelo de activos en saúde. 1.9. Locus de actuación para a reorientación efectiva da Atención primaria de saúde: a comunidade, o centro de saúde, a consulta. Tema 2. Saúde Comunitaria. 2.1. Saúde comunitaria: da enfermidade ao benestar. 2.2. Implicacións dun enfoque baseado na saúde comunitaria para a atención primaria e a saúde pública. 2.3. Da cultura do proxecto aos procesos comunitarios 2.4. Cómo iniciar un proceso de intervención e participación comunitaria dende o centro de saúde.
Enfermaría Familiar e comunitaria	Tema 3. Os coidados de enfermaría no nivel primario de saúde. 3.1. Organización dos coidados en atención primaria. 3.2. Continuidade dos coidados en atención primaria. 3.3. Competencias en coidados de enfermaría familiar e comunitaria. 3.4. A enfermaría de saúde familiar e comunitaria. 3.5. O coidado integral como obxecto de atención da enfermeira comunitaria. 3.6. A familia como suxeito de atención enfermeira. 3.7. A atención domiciliaria. A visita domiciliaria. 3.8. A comunidade como suxeito da atención da enfermeira. 3.9. Calidade en enfermaría familiar e comunitaria. 3.10. Prescripción enfermeira.

Equipo interdisciplinario de saúde	Tema 4. O equipo de saúde. 4.1. Conceito de equipo de saúde en Atención Primaria. 4.2. Composición do equipo de saúde. 4.3. Funcións e actividades do equipo de saúde. 4.4. Organización do traballo en equipo. 4.5. Dinámica de traballo no equipo de saúde. 4.6. Cómo optimizar un equipo de saúde.
Atención de Enfermaría nos problemas de saúde prevalentes na comunidade	Tema 5. Atención de enfermaría nas diferentes etapas do ciclo vital 5.1. Atención de enfermaría na infancia e na adolescencia. 5.2. Atención de enfermaría á muller. 5.3. Atención de enfermaría ao adulto. 5.4. Atención de enfermaría ao adulto maior. Tema 6. Procesos e/ou subprocesos de enfermaría na atención integrada dos problemas de saúde prevalentes na comunidade. Tema 7. Plans de coidados para pacientes con problemas de saúde prevalentes na comunidade.
Educación para a saúde	Tema 8. A educación sanitaria na comunidade. 8.1. Educación sanitaria. 8.2. Modelo transteorético do cambio de conducta. 8.3. Da educación sanitaria ao empoderamento de pacientes. 8.4. Coaching en saúde. Nurse coaching. 8.5. A educación sanitaria e o empoderamento de pacientes no marco do modelo de promoción da saúde de Pender.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A26 A27 A29 A30 B1 C6	15	30	45
Aprendizaxe colaborativa	B1 B3 B8 B12 B18 B20 B22 C11	15	15	30
Lecturas	A29 A30 B8 B11 B16 C6	10	4	14
Estudo de casos	A28 A30 A33 B1 B3 B11 B13 B16 B20 B24 C1 C4 C7 C10 C11 C12	20	20	40
Proba mixta	A26 A27 A28 A29 A30 B6 B8 B13 C10 C11	2	18	20
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesións para introducir aos alumnos nos temas novos de cada bloque temático, esclarecer conceptos e sobre todo para significar o contido do bloque en relación ao aprendido na asignatura comunitaria I.
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de problemas ou desenvolvemento de tarefas de xeito colaborativo, non só sumando talento individual, senón aprendendo a construír un grupo con capacidade para resolver problemas e responder creativamente aos novos escenarios sociais que poidan atopar.
Lecturas	Lectura de literatura científica recente, ou de documentos de traballo que poden ser de interese para a actualización do alumno ou para a mellora das competencias esperadas, pero que non se atopan facilmente nos libros de referencia sobre a materia.
Estudo de casos	Proposta de resolución de casos ficticios ou anónimos para familiarizar ao alumnado coa aplicación e a utilidade real do que está aprendendo.
Proba mixta	Proba escrita con diferentes tipos de preguntas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Aprendizaxe colaborativa	Atención persoalizada a demanda do alumno, coa finalidade de esclarecerlle dúbidas en torno aos contidos da materia ou calquer problema que lle poida dificultar a comprensión ou o seguimento da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A26 A27 A28 A29 A30 B6 B8 B13 C10 C11	Proba escrita de composición mixta dirixida a avaliar a consecución dos obxectivos propostos na asignatura. Permite acadar ata oito puntos do total da materia, debendo obter a lo menos catro para considerarse superada e poder facer o sumatorio das súas partes da materia.	80
Estudo de casos	A28 A30 A33 B1 B3 B11 B13 B16 B20 B24 C1 C4 C7 C10 C11 C12	Traballo dirixido a que o alumno obteña destrezas resolutivas na planificación de coidados diante de casos similares aos que pode atopar na práctica como enfermeiro comunitario. Supón un 20 % (2 puntos) da nota total. Sendo necesario un mínimo de 1 punto para superar a materia.	20

Observacións avaliación

A metodoloxía de avaliación descrita é obrigada para os alumnos de matrícula ordinaria en primeira oportunidade (xuño). Os alumnos que concurran á segunda oportunidade (xullo) poderán escoller o mesmo sistema de avaliación ou optar pola realización de exame único: - Se opta polo mesmo sistema de avaliación que en xuño, excepcionalmente e só durante este curso académico, poderá conservar a nota da parte que tivera aprobada -se fose o caso- na oportunidade de xuño. - Se opta polo sistema de exame único, deberá solicitalo por escrito ao profesor antes da data oficial da avaliación. En ese caso o exame contará con dúas preguntas adicionais relativas as materias e as competencias traballadas mediante o estudo de casos ao longo do curso. Será requisito para aprobar o exame acadar 5 puntos e que a lo menos unha de esas preguntas engadidas sexa correctamente respondida. Os alumnos con matrícula a tempo parcial poderán acollerse ao sistema de avaliación de exame único tanto na convocatoria de xuño como na de xullo debendo solicitalo por escrito ao profesor antes da data oficial de avaliación. A calificación de Matrícula de Honra poderán obtela os alumnos que puntúen a lo menos un 9, con preferencia para as calificacións de 10. O profesor poderá dirimir quen obtén esta calificación utilizando a tal fin o contido do exame. En caso de igualdade de condicións e habendo máis aspirantes que matrículas, o profesor pode convocar aos alumnos aspirantes para a realización de unha proba voluntaria que dirimirá quen obtén a calificación MH ata o máximo de matrículas permitido.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Martínez Riera JR, Del Pino Casado R. (2013). Manual práctico de Enfermería Comunitaria. Barcelona, Elsevier - Pender N, Murdaugh C, Parsons MA (2015). Health Promotion in nursing practice. South California, Pearson. - Martín Zurro A, Cano Pérez J.F. (2014). Atención Primaria. Barcelona, Elsevier - Organización Mundial de la Salud (1999). Salud 21. Ministerio de Sanidad y Consumo. - García Suso A, Vera Cortés M, Campo Osaba A (2001). Enfermería Comunitaria. Bases teóricas. Madrid, DAE - Ramos Calero E. (2000). Enfermería Comunitaria. Métodos y técnicas. Madrid, DAE - Ayuso Murillo D, Tejedor L, Serrano A (2015). Enfermería Familiar y Comunitaria. Madrid, Díaz de Santos - Bulechek Gloria, Butcher Howar (2014). Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC). Barcelona, Elsevier - Moorhead Sue, Johnson Marion (2014). Clasificación de intervenciones de enfermería (NOC). Barcelona, Elsevier - Johnson Marion, Bulechek Gloria (2011). Interrelaciones NANDA NOC Y NIC. Barcelona, Elsevier
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermería Comunitaria I/750G01014

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías